

EXKURZ DO SLOVENSKEHO RODINNÉHO PRÁVA

© Zdeňka Králičková, 2012

LITERATURA

- Králičková, Z.: Sbližování a vzdalování slovenského a českého rodinného práva. Právník, 2/2005.
- Králičková, Z.: Nové slovenské rodinné právo. Bulletin advokacie, 7-8/2005.
- Pavelková, B.: Zákon o rodine. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2010.
- Pavelková, B., Kubičková, G., Čečotová, V.: Zákon o rodine. Komentár s judikatúrou. Bratislava, Heuréka, 2005.
- Svoboda, J., Fičová, S.: Zákon o rodine. Komentár. Bratislava, Eurounion, 2005.
- Círák, J., Pavelková, B., Štévček, M.: Rodinné právo. Bratislava: Heuréka, 2008.
- Lazár, J. a kol.: Občianske pravo hmotne. Bratislava, Iura edit., 2006.
- Lazár, J. a kol.: Návrh legislatívneho zámeru kodifikácie súkromného práva. Bratislava: Eurokodex, 2008.

PRAMENY

- HMOTNĚPRÁVNÍ
  - ÚSTAVA (z. č. 460/1992 Z. z.) - přednost mezinárodních úmluv
  - ZOR (z. č. 36/2005 Z. z.)
  - ZÁKON O NÁHRADNÍM VÝŽIVNÉM (z. č. 452/2004 Z. z.)
  - ZÁKON O SOC. PR. OCHRANĚ DĚTÍ A SOC. KURATELE (z. č. 305/2005 Z. z.)
  - OZ (z. č. 40/1964 Zb.)
  - ZPMS (z. č. 97/1963 Zb.)
  - ZÁKON O MATRIKÁCH (z. č. 154/1994 Z. z.)
  - ZÁKON O JMĚNU A PŘÍJMENÍ (z. č. 300/1993 Z. z.)
  - ZÁKON O PĚSTOUNSKÉ PÉČI (z. č. 265/1998 Z. z.) - jen dávky
- PROCESNĚPRÁVNÍ
  - OSŘ (z. č. 99/1963 Zb.)
  - ER (z. č. 233/1995 Z. z.)
  - ZPMS (z. č. 97/1963 Zb.)

MANŽELSTVÍ

- VZNIK (§ 1 ff)
  - občanský (§ 4) ,církevní (§ 5) x osvědčení
- PRÁVA A POVINNOSTI MANŽELŮ
  - OSOBNÍ (§ 18 ff)
  - MAJETKOVÉ - BSM (§ 145 OZ)
  - BYDLENÍ - společný nájem bytu manžely *ex lege* + ustanovení proti domácímu násilí (OZ) →
- ZÁNIK (§ 22)
- ZRUŠENÍ (23 ff): jen kvalifikovaný rozvrat
  - zjišťování příčin!
  - přihlížení k porušení zákonných povinností!

ZMĚNA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU z. č. 526/2002 Z. z.

- V § 142 ods. 1 sa na konci tretej vety dopĺňajú tieto slová: "a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom."

- Doterajší text § 146 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie:

"(2) Ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívanie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť."

- Za § 705 sa vkladá § 705a, ktorý znie:

"§ 705a

Ak sa z dôvodu fyzického násillia alebo psychického násillia, alebo hrozby takéto násillim vo vzťahu k manželovi alebo k rozvedenému manželovi ako spoločnému užívateľovi bytu alebo k blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov alebo rozvedených manželov obmedziť užívanie právo druhého z nich, alebo ho z jeho užívania úplne vylúčiť."

- V § 712a ods. 8 sa na konci pripája táto veta:

"Ak sa rozvedený manžel za trvania manželstva alebo po rozvode manželstva voči druhému manželovi alebo voči blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, dopúšťal alebo dopúšťa fyzického násillia alebo psychického násillia, súd rozhodne, že bytová náhrada mu nepatrí."

RODIČOVSTVÍ

- **MATEŘSTVÍ**
  - porod, zákaz smluv,
  - „hniezda záchrany“, utajené porody (z. č. 576/2004 Z. z.)
- **OTCOVSTVÍ**
  - popírání: 3 leté lhůty rodičů (ÚS 2011!)
  - dítě má právo popírat otcovství, ale „připustnost“ věci
  - eliminace státního zastupitelství/prokuratury
- **OSVOJENÍ**
  - preadopční péče 9 měsíců
  - soud vymezí práva a povinnosti
  - zrušení i *ex offio*
  - po 6 měsících „nezrušitelnost“,

RODIČOVSKÉ PRÁVA A POVINNOSTI

- **OSOBNÍ (§ 28)** - obdoba rodič. zodpovědnosti
  - soustavná „starostlivost“ o výchovu, zdraví výživu a všestranný vývoj dítěte
  - zastupování
  - správa jmění
- **VÝKON (§ 30):**
  - ve shodě s vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením
  - přiměřené výchovné prostředky

DALŠÍ PRÁVA (§ 38) - určení jména a příjmení

NESHODA RODIČŮ - ROZHODNE SOUD

(§ 35) PODSTATNÉ VĚCI SOUVISEJÍCÍ S VÝKONEM RODIČOVSKÝCH PRÁV A POVINNOSTÍ, ZEJM.

- VYSTĚHOVÁNÍ DÍTĚTE DO CIZINY
- SPRÁVA MAJETKU DÍTĚTE
- STÁTNÍ OBČANSTVÍ DÍTĚTE
- UDĚLENÍ SOUHLASU K POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNICKÉ PÉČE
- PŘÍPRAVA NA BUDOUCÍ POVOLÁNÍ

9

ROZVOD MANŽELSTVÍ S NEZLETILÝMI DĚTMI (§ 24 - § 26)

v rozhodnutí o rozvod i úprava výkonu rodičovských práv a povinností:

- **PÉČE (starostlivost)**
  - původně jen výlučná
  - novela (z. č. 217/2010 Z. z.)
  - střídavá - MODEL: 2-2-3-2-2-3
- **ZASTUPOVÁNÍ**
- **SPRÁVA JMĚNÍ**
- **VÝŽIVNÉ**
- **STYK**

OBDOBNÉ: FAKTICKÁ ODLUKA RODIČŮ (§ 36)

10

INSTITUTY NÁHRADNÍ (RODINNÉ) PÉČE

- **NÁHRADNÍ OSOBNÍ PÉČE (STAROSTLIVOST) (§ 45)**
  - především příbuzný
- **PĚSTOUNSKÁ PÉČE (STAROSTLIVOST) (§ 48)**
  - osoba zapsaná v seznamu žadatelů o PP
  - souhlas rodiče zásadně nutný

SPOLEČNÉ ZNAKY:

- pečující osoba musí mít trvalý obyvatel na území Slovenska
- vyživovací povinnost rodičů trvá
- rodiče mají *expressis verbis* právo na styk s dítětem v cizí péči

■ ÚSTAVNÍ PÉČE (§ 54)

- důvodem nikoli nedostatečné bytové a majetkové poměry rodičů
- zachování sourozeneckých vazeb
- stanovení přiměřené lhůty rodičům k úpravě rodinných a sociálních poměrů
- *ex offio*: řízení o osobní náhradní rodinné péči

■ VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ (§ 37)

- + povinnost dítěte podrobit se soc. nebo odbornému poradenství
- pobyt v zařízení odborné diagnostiky, spec. zařízení n. resocializačním středisku pro drogově závislé (max 6, měs)

VYŽIVOVACÍ POVINNOST

- RODIČŮ K DĚTEM (§ 62 ff)
  - PŘEDNOST PŘED JINÝMI VÝDAJI RODIČŮ
  - STEJNÁ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ + ÚSPORY
  - MINIMÁLNÍ VÝŽIVNÉ - 30% částky životního minima
  - PODNIKÁNÍ - domněnka příjmu 20x životní minimum, (ne)vyhnutelné výdaje + potencialita příjmů
  - ZÁLOHOVÁNÍ VÝŽIVNÉHO RODIČEM
  - FOND NÁHRADNÍHO VÝŽIVNÉHO
  - ROZKAZ NA PLNĚNÍ (§ 174b/2 OSŘ, právo na plnění upravené ZOR)
  - „NEPLATÍŠ, NEJEZDÍŠ“ (§ 179a EXEKUČNÍHO ŘÁDU)

- DĚTÍ K RODIČŮM (§ 66, § 67) - přiměřená

13

- MEZI OSTATNÍMI PŘÍBUZNÝMI (§ 66 ff)

- MEZI MANŽELY (§ 71)

- MEZI ROZVEDENÝMI MANŽELY (§ 72, § 73)
  - STAV ODKÁZANOSTI NA VÝŽIVU
  - SOUD PŘIHLÍŽÍ K PŘÍČINÁM ROZVRATU
  - MAX. 5 LET (soud může prodloužit)

- K NEPROVDANÉ MATCE/TĚHOTNÉ ŽENĚ (§ 74)

14